

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Історичний факультет
Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана
з науково-педагогічної
та навчальної роботи

« 28 » 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Американське суспільство і зовнішня політика США в ХХ – на початку ХХІ ст.
для студентів**

галузь знань **03 гуманітарні науки**
напрямок підготовки **032 Історія та археологія**
освітній рівень **Другий (магістерський)**
освітня програма **Американістика та європейські студії**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Укладач: Грищенко Тарас Арнольдович, доктор історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. « 28 » 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

20__/20__ н.р. _____ «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2021

Викладач: Грищенко Тарас Арнольдович, доктор історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри нової та новітньої
історії зарубіжних країн

 Машевський О.П.

Протокол № 12 від « 26 травня » 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від « 26 » серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії Терес Н.В.

Вступ

1. Мета дисципліни – формування знань студентів про особливості розвитку американської зовнішньополітичної традиції, історію рефлексії американським суспільством міжнародного довкілля і вплив внутрішньоамериканських чинників на зовнішньополітичний курс США у ХХ – на початку ХХІ ст.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* сучасні методи історичного пізнання; історичний термінологічно-понятійний апарат; особливості історичного розвитку США.
2. *Вміти* самостійно поглиблювати свої знання шляхом пошуку і опрацювання нової інформації з використанням сучасних інформаційних технологій; науково оцінювати роль соціально-економічних, ідеологічних, соціокультурних чинників в історичному процесі.
3. *Володіти* сучасними методами історичного пізнання.

3. Анотація початкової дисципліни

Навчальна дисципліна складається з двох блоків. У першому блоці розглядаються основні віхи формування американської зовнішньополітичної традиції та хрестоматійні приклади інтерактивної взаємодії американських суспільних процесів і міжнародного довкілля до рубежа ХІХ – ХХ ст. Вивчаються особливості взаємозв'язку внутрішньоамериканських і міжнародних подій та явищ у міжчасі іспансько-американської та другої світової війни. Висвітлюються зрушення у позиціонуванні американського суспільства щодо світової політики в період другої світової війни.

Другий блок присвячений розвитку поглядів американців на міжнародне довкілля та ролі в цьому процесі внутрішньоамериканських і міжнародних чинників від завершення другої світової війни до сучасності.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у формуванні вміння аналізувати явища і події американської історії на підставі самостійного аналізу джерел, з використанням теоретичних підходів та в компаративному ключі; розвитку вмінь критично бачити діяхронні явища та історичні аналогії в межах матеріалу курсу; формуванні навичок встановлення взаємозв'язку між явищами минулого і сьогодення процесів розробки американської зовнішньої політики.

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4.автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та порогів критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати</i> наукову хронологію, періодизацію і змістові характеристики основних етапів історії	<i>Лекція</i>	<i>Залік, набір не менше 60% балів</i>	5%

	зовнішньої політики США.			
1.2.	<i>Знати</i> основні тенденції інтерактивних процесів у системі Америка-міжнародне довілля у різні історичні періоди	<i>Лекція</i>	<i>Залік, набір не менше 60% балів</i>	5%
1.3.	<i>Знати</i> історію створення, зміст і конкретноісторичну зумовленість визначальних для взаємодії Америки з навколишнім світом американських текстів (документів).	<i>Семінарське заняття, лекція, самостійна робота</i>	<i>Тест, 60% правильних відповідей; Залік, набір не менше 60% балів</i>	15%
2.1.	<i>Вміти</i> всебічно розглядати проблему дослідження з використанням відповідних джерел та літератури до курсу.	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Робота на семінарському занятті; набір балів на кожному семінарському занятті. Залік, набір не менше 60% балів.</i>	15%
2.2.	<i>Вміти</i> інтерпретувати і критично порівнювати інформацію з різних джерел	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Робота на семінарському занятті; набір балів на кожному семінарському занятті.</i>	10%
2.3.	<i>Вміти</i> аналізувати роль суб'єктивно-особистісного фактору у історії концептуалізації зовнішньополітичного курсу США	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Тест, 60% правильних відповідей.</i>	10%
2.4.	<i>Вміти</i> робити висновки про результати діяльності осіб, суспільних груп і неурядових організацій, спрямованої на формування зовнішньополітичного курсу США.	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Робота на семінарському занятті; набір балів на кожному семінарському занятті. Тест, 60% правильних відповідей.</i>	10%
2.5.	<i>Вміти</i> з'ясувати зв'язок між історичними подіями,	<i>Семінарське заняття</i>	<i>Робота на семінарському</i>	15%

	явищами і процесами з минулого і сучасного формування зовнішньополітичного курсу США		занятті; набір балів на кожному семінарському занятті. Тест, 60% правильних відповідей. Залік, набір не менше 60% балів.	
2.6.	Вміти виявляти і опрацювати належним чином джерела інформації англійською мовою	Самостійна робота	Залік, набір не менше 60% балів.	5%
4.1.	Приймати обґрунтовані рішення і відстоювати їх, зокрема в публічній дискусії	Семінарське заняття, самостійна робота	Залік, набір не менше 60 балів.	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліні із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліні (код) Результати	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.	2.6.	4.1.
	Програмні навчання (назва)									
ПРН 2. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань американістики та європейських студій.	+	+	+			+	+	+		+
ПРН 6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.				+						
ПРН 8. Розширювати актуалізовану джерельну базу в галузі американістики та європейських студій за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.					+				+	

7. Схема формування оцінки. Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінару (під час усних опитувань); бали, отримані за самостійну роботу (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час підсумкового контролю (залік) (а саме за письмові розгорнуті відповіді на загальні теоретичні питання).

7.1. Форми оцінювання студентів

- семестрове оцінювання

1. *Робота на семінарських заняттях:* РН2.1, РН2.2, РН2.4, РН 2.5 – 40 балів/24 бали
 2. *Самостійна робота 1 та 2 (тести):* РН1.3, РН2.3, РН 2.5 – 5 балів/3 бали (для кожного)

3. *Контрольна робота 1 та 2 (тести):* РН1.3, РН 2.4, РН 2.5 – 5 балів/3 бали (для кожної).

- підсумкове оцінювання:

- *форма оцінювання* – залік;

- *максимальна кількість балів, які може отримати студент* – 40 балів;

- *результати навчання, які будуть оцінюватись* – знання наукової хронології, періодизації і змістових характеристик основних етапів зовнішньої політики США, основних тенденцій інтерактивних процесів у системі Америка – міжнародне довкілля, зміст та історичну зумовленість визначальних для США американських зовнішньополітичних текстів (документів), вміння всебічно розглядати наукову проблему, запропоновану екзаменованому студенту/студентці, аналізувати роль суб'єктивно-особистісного фактора, діяльності суспільних груп, неурядових організацій, спрямованої на формування зовнішньополітичного курсу США, з'ясувати зв'язок між явищами історії та сучасністю (РН 1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.5., 2.6., 4.1.).

- *Форма проведення і види завдань* – **письмовий залік**, в білеті 2 запитання, які потребують розгорнутої відповіді (кожна відповідь на запитання оцінюється від 0 до 20 балів);

- *Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залік не може бути меншою 24 балів.*

- *Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж 36 балів.*

7.2. Організація оцінювання

Оцінювання студентів здійснюється у двох формах: поточний контроль (робота на семінарських заняттях, тестування) і підсумковий контроль (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, поточний контроль 60 балів; підсумковий контроль – 40 балів).

<p style="text-align: center;"><i>Блок 1</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Американська зовнішньополітична традиція і світ очима американців до початку другої світової війни</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Блок 2</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Зовнішня політика США і американське суспільство друг. пол. XX – поч. XXI ст.</i></p>	<p style="text-align: center;"><i>Підсумковий модульний контроль (залік)</i></p>
--	---	---

30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів максимум
Семінарські заняття	Самостійна робота	Контрольна робота (тест)	Семінарські заняття	Самостійна робота	Контрольна робота (тест)	
20 (максимум)	5 (максимум)	5 (максимум)	20 (максимум)	5 (максимум)	5 (максимум)	24 балів мінімум
12 (максимум)	3 (максимум)	3 (максимум)	12 (максимум)	3 (максимум)	3 (максимум)	

Перелік видів аудиторної роботи на семінарських заняттях та їх оцінка (в балах)

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за 12-ти бальною, яка в подальшому переводиться в залікові бали. Результати роботи на семінарському занятті оголошуються студентам індивідуально після кожного семінарського заняття.

<i>Види роботи на семінарському занятті</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Доповідь на семінарському занятті	5
Доповнення на семінарському занятті	3
Участь у дискусії на семінарському занятті	3
Узагальнення, підведення підсумку семінарського заняття	2
Письмова самостійна робота на семінарському занятті	5
Експрес-контроль на семінарському занятті	1

Таблиця переведення балів за роботу на семінарських заняттях у залікові бали.

<i>Залікові бали</i>	<i>Набрана кількість балів з одного змістового модуля (4 заняття)</i>
20	46-48
19	44-45
18	42-43
17	40-41
16	38-39
15	36-37
14	34-35
13	32-33
12	29-31
11 балів і менше не зараховується оскільки становлять менше 60%	Менше 22 балів не зараховується оскільки становлять менше 60% і в залікові бали не переводиться

САМОСТІЙНА РОБОТА

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем програми дисципліни в цілому, так і деяких тем. Перевірка рівня засвоєння матеріалу

самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у формі тестування на останній лекції з 1 та 2 блоків дисципліни. Самостійна робота студентів оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи у тестовій формі (від 0 до 5 балів):

10 запитань

а) правильна відповідь на одне запитання – 1 бал;

б) неправильна відповідь – 0 балів.

Таблиця переведення тестових балів за самостійну роботу в залікові бали

<i>Бали за самостійну роботу за результатами тестування</i>	<i>Залікові бали</i>
9 – 10	5
7 – 8	4
5 – 6	3
3 – 4	2
1 – 2	1
0	0

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

По завершенні вивчення кожного змістової частини студент пише контрольну роботу (тест). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. Контрольна робота проводиться у письмовій формі і виконується на останній лекції із кожної змістової частини курсу. Максимальна кількість балів, яку можна набрати за контрольну роботу – 5 балів.

Студент, який з поважної причини пропустив контрольну роботу, зобов'язаний надати відповідний документ і викладач за погодженням з деканатом призначає нову дату її проведення.

Критерії оцінювання самостійної роботи у тестовій формі (від 0 до 5 балів):

10 запитань

а) вірна відповідь на одне запитання – 1 бал;

б) невірна відповідь – 0 балів.

Таблиця переведення тестових балів за самостійну роботу в залікові бали

<i>Бали за самостійну роботу за результатами тестування</i>	<i>Залікові бали</i>
9 – 10	5
7 – 8	4
5 – 6	3
3 – 4	2
1 – 2	1
0	0

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль знань студентів у формі заліку.

Білет для проведення заліку з дисципліни «Американське суспільство і зовнішня політика США в ХХ – на початку ХХІ ст.» містить 2 питання, відповідь на кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів.

Критерії оцінок з окремих завдань на заліку:

- глибоке теоретичне обґрунтоване, фактологічно неповне розкриття питання 16 – 20 балів
- розкриття питання з фактологічною аргументацією 11 – 16 балів
- неповне розкриття питання 6 – 10 балів
- висвітлення окремого аспекту питання 1 – 5 балів
- відсутність відповіді з питання 0 балів

Студент, який дав відповідь на всі питання білету і набрав не менше 24 балів отримує певну суму балів, яка додається до балів набраних студентом за результатами поточного контролю.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум* – **36 балів** необхідно у визначені викладачами дні пройти співбесіду з пропущених семінарських занять і лекцій з тим, щоб набрати критичний мінімум і бути допущеними до перескладання заліку.

При простому розрахунку отримаємо:

	ЗМ 1	ЗМ 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Розділ I. Американська зовнішньополітична традиція і світ очима американців до початку другої світової війни				
1	Вступ. Предмет, завдання і особливості вивчення курсу	2		
2	Тема 1. Формування американської зовнішньополітичної традиції в XVII – XIX ст.	1	2	9
3	Тема 2. Америка і світ в добу імперіалізму кінця XIX – поч. XX ст.	2		6
4	Тема 3. Америка в «добу геополітики»: перша світова війна, вільсонізм, ізоляціонізм, просперіті.	1	2	9
5	Тема 4. Америка в другій світовій війні: підготовка до ролі наддержави	1	2	6
6	Підсумкове тестування	1		
Розділ II. Зовнішня політика США і американське суспільство друг. пол. XX – поч. XXI ст.				
6	Тема 5. Америка і створення міжнародного ялтинського порядку. Консенсус «холодної війни» (1945 – кінець 1950-х рр.)		4	6
7	Тема 6. 1960-і рр.: «новий фронтір», суспільні трансформації, криза консенсусу «холодної війни».	2		6
8	Тема 7. 1970-і рр.: детант і пошуки нового зовнішньополітичного консенсусу.	1	2	6
9	Тема 8. Америка і світ пізнього ялтинського міжнародного порядку (1980-і – поч. 1990-х рр.)		4	6
10	Тема 9. Америка початку XXI ст. “Lonely Cowboy”, “Sole Superpower” чи “World Regent”?	2		6
	Підсумкове тестування	1		
	Всього за семестр	14	16	60

Загальний обсяг 90 год, в тому числі:

Лекції – **14** год.

Семінари – **16** год.

Самостійна робота – **60** год.

9. Рекомендована література і джерела:

У зв'язку з особливостями курсу, в процесі його викладання і вивчення можуть використовувались джерела і література іноземними мовами.

Основна:

1. Cohen W. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 4, America in the Age of Soviet Power, 1945-1991. – N.Y., 1993.
2. Iriye A. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 3, The

6	Тема 5. Америка і створення міжнародного ялтинського порядку. Консенсус «холодної війни» (1945 – кінець 1950-х рр.)		4	6
7	Тема 6. 1960-і рр.: «новий фронтір», суспільні трансформації, криза консенсусу «холодної війни».	2		6
8	Тема 7. 1970-і рр.: детант і пошуки нового зовнішньополітичного консенсусу.	1	2	6
9	Тема 8. Америка і світ пізнього ялтинського міжнародного порядку (1980-і – поч. 1990-х рр.)		4	6
10	Тема 9. Америка початку XXI ст. “Lonely Cowboy”, “Sole Superpower” чи “World Regent”?	2		6
	Підсумкове тестування	1		
	Всього за семестр	14	16	60

Загальний обсяг 90 год, в тому числі:

Лекції – **14 год.**

Семінари – **16 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендована література і джерела:

У зв'язку з особливостями курсу, в процесі його викладання і вивчення можуть використовувались джерела і література іноземними мовами.

Основна:

1. Cohen W. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 4, America in the Age of Soviet Power, 1945-1991. – N.Y., 1993.
2. Iriye A. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 3, The Globalizing America, 1913 – 1945. – N.Y., 1993.
3. LaFeber W. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 2, The American Search for Opportunity, 1865 – 1913. – N.Y., 1993.
4. Perkins B. The Cambridge History of American Foreign Relations: Volume 1, The Creation of a Republican Empire, 1776-1865. – N.Y., 1993.
5. Tindall G., Shi D. America. A Narrative History. – N.Y., 1989.
6. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. – Івано-Франківськ, 2000.
7. Грищенко Т. Генерації американських міжнародних стратегів другої половини ХХ - початку ХХІ ст. //
8. Грищенко Т.А. Збігнев Бжезінський. Міжнародний стратег у координатах історії. Київ — Ніжин, 2020.
9. Грищенко Т. Чотири “Фултонські промови” і світова стратегія США початку ХХІ століття // Університет. Науковий історико-філософський журнал. – 2016 - № 1-2. – С. 19-28.
10. Камінський Є., Дашкевич А. Політика США щодо України. Витоки. Концептуальні основи. Практична еволюція. – К., 1998.

Додаткова:

1. Gaddis J. L. George F. Kennan: An American Life. – N.Y., 2011.
2. Gaddis J. L. We Now Know: Rethinking Cold War History. – N.Y., 1998.
3. Isaacson W. The Wise Men: Six Friends and the World They Made. – N.Y., 1986.
4. Kennan G.F. Memoirs 1925 – 1950. – N.Y., 1967.
5. Kennan G.F. Memoirs 1950 – 1963. – N.Y., 1972.

6. Kupchan Ch. Isolationism. A History of America's Efforts to Shield Itself from the World. — N.Y., 2020.
7. White D. "The 'American Century' in World History," *Journal of World History* 3, no. 1, P. 105–28.
8. Zimmermann W. First Great Triumph: How Five Americans Made Their Country a World Power. — N.Y., 2002.
9. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство. — К., 2006.
10. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. — К., 2006.
11. Гершов З.М. Вудро Вільсон. — М., 1983.
12. Гончар Б.М. "Кризова дипломатія": СРСР і США в конфліктах третього світу (70 – 80-і роки). — К., 1992.
13. Городня Н.Д. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989 – 2013). — К., 2013.
14. Грищенко Т. Г. Кіссінджер та З. Бжезінський у 60-70-х роках і проблема зміни та функціонування генерацій американських зовнішньополітичних стратегів // *Історичний журнал*. — 2004 -- № 8 – С. 63 -69. -- №9 – С. 62 – 66.
15. Кеннан Дж. Дипломатія Другої світової війни глазами американського посла в СРСР Джорджа Кеннана. — М., 2002.
16. Кеннан Варнеке Г. Донька Холодної війни. Переклад з англійської. К., 2019.
17. Кіссінджер Г. Дипломатія. — М., 1997.
18. Романов В.В. В поисках нового миропорядка: внешнеполитическая мысль США (1913 – 1921). — Москва – Тамбов, 2005.
19. Сич О. Сполучені Штати Америки в міжвоєнний період (1918 – 1939). — Чернівці, 2002.
20. Таран М.А. Тема "прав людини" в американсько-китайських відносинах: протистояння відмінних цивілізаційно-історичних ідентичностей // *Китаєзнавчі дослідження. Збірник наукових праць*. — Київ: Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, Українська асоціація китаєзнавців, 2015. — №1-2. — С. 51-57.